

Forord NyS 52-53

Som det fremgår af titelbladet, er dette nummer af NyS et dobbelt-nummer. Det udgør en opsamling af artikler fra hele det indeværende år og indeholder derfor både artikler der var planlagt til udgivelse juni 2017 og artikler planlagt til udgivelse december 2017. De første fem udgør en tematisk sektion idet de alle inddrager eller diskuterer forholdet mellem *form* og *funktion*, dvs. forskelle og ligheder mellem formelle tilgange og funktionelle eller kognitive tilgange til sprog. De øvrige fire artikler og to anmeldelser spænder bredt både emne- og teorimæssigt.

Under temaet form og funktion falder først artiklen *Træstruktur i en skov af fortolkninger*. Heri gennemgår Ken Ramshøj Christensen en række psykolingvistiske forsøg der har til formål at undersøge hvorvidt det er muligt at adskille form og funktion. Forfatteren argumenterer for at dette er muligt under visse betingelser og for at sprogforståelsen må være styret af formelle principper, snarere end af sandsynligheder og frekvens.

Den anden artikel der forholder form og funktion til hinanden, er Per Anker Jensens ^{*}*De danske kvantumsgenitivens syntaks og semantik*. Forfatteren analyserer et sparsomt belyst emne i dansk grammatik, nemlig kvantumsgenitiver af typen *en to meters fiskestang*. Per Anker Jensen argumenterer for at analysen af samme fænomen i *Grammatik over det danske sprog* er utilstrækkelig og foreslår i stedet en formel analyse med udgangspunkt i generativ leksikonteori.

I Susanne Annikki Kristensens artikel, *Formale lingvistiske teorier*, sammenlignes fire teoretisk forskellige tilgange til sprogbeskrivelse: Noam Chomskys generativisme og *Lexical-Functional Grammar* over for funktionel grammatik som repræsenteret af Susumo Kunos *Functional Syntax* og Simon Diks *Functional Grammar*. Forfatteren fremfører den pointe at der snarere bør skelnes mellem formale (dvs. systemorienterede) og deskriptive tilgange til sprog end mellem formelle og funktionelle.

^{*}Per Anker Jensen har givet til kende over for redaktionen at han mener at hans artikel er uhensigtsmæssigt præsenteret i forordet idet den ikke var tænkt som en del af temaet om formelle og funktionelle tilgange. Denne beskrivelse er godkendt af forfatteren:

Per Anker Jensens artikel *De danske kvantumsgenitivens syntaks og semantik* analyserer et sparsomt belyst emne i dansk grammatik, nemlig kvantumsgenitiver af typerne *en to meters fiskestang* og *en tre retters menu*. Forfatterens semantiske analyse inddrager Mikkelsens (1911) begrebsanalyse af genitiverne, og der argumenteres for at *Grammatik over det Danske Sprog* både fejlanalyserer kvantumsgenitivernes semantik og fejlagtigt beskriver deres topologi som værende lig bestemmergenitivernes.

Også Ole Tøgeby sammenligner formelle og funktionelle tilgange. I artiklen *Formel og funktionel grammatik* gennemgås behandlingen af forholdet mellem form og mening på sprogets forskellige niveauer, fra lyd og grafer over morfemer, ord og sætninger til ytringer og tekster og sproglige handlinger. Ole Tøgeby argumenterer dels for at de forskellige tilgange ikke er uforenelige, dels for at de har hver deres fordele: Den formelle grammatiks notationssystemer sikrer konsistens og modsigelsesfrihed bedst, mens den funktionelle metode tilbyder mere raffinerede falsifikationsprocedurer end den generative grammatiks acceptabilitetstests.

Den tematiske del rundes af med Sten Vikner og Henrik Jørgensens *En formel vs. en funktionel tilgang til dansk sætningsstruktur*. I artiklen sammenholder de to forfattere Paul Diderichsens topologiske analyse af en række syntaktiske fænomener med en generativ analyse i form af syntakstræer, og de viser substantielle ligheder mellem de to beskrivelsesmodeller. Vikner og Jørgensen argumenterer for at tilgangene med fordel kan supplere hinanden.

I den almene del af dette dobbeltnummer giver Tanya Karoli Christensen med artiklen *Ordet fanger. Retslingvistik i en dansk kontekst* en indføring til det i Danmark forholdsvis underbelyste retslingvistiske forskningsfelt der beskæftiger sig med analyser af sprogligt bevismateriale i kriminalsager. Artiklens hovedvægt ligger på *ophavsanalyse* ('authorship analysis'), og den tager udgangspunkt i en autentisk dansk trusselssag og viser hvordan nærsproglige analyser kan være relevante i efterforskning og bevisførelse.

Med artiklen *Er syntaks en flaskehal i forståelsen? En undersøgelse af syntaksens betydning for børns sætningsforståelse* præsenterer Ditte Grandjean og Mads Poulsen resultatet af en toleddet undersøgelse af sætningsforståelse hos 56 børn i femte klasse. Stimulusmaterialet er både skriftligt og mundtligt, og forfatterne finder at svære sætningskonstruktioner giver dårlig læseforståelse for begge typer stimulus, og at den dårlige læseforståelse ikke kan forklares med børnenes ordforråd eller deres hukommelse alene.

I den efterfølgende artikel, *Argentinidadansk: Semantiske, syntaktiske og morfologiske forskelle til rigsdansk*, giver Jan Heegård Petersen og Karoline Kühl en introduktion til en form for dansk der hidtil ikke er beskrevet, nemlig det danske sprog som det tales af efterkommere af udvandrere

til Argentina. Artiklens analyser er baseret på et datasæt bestående af 16 talere, og forfatterne gennemgår syv eksempler på morfologiske, syntatiske og leksikalske udviklinger der kan være med til at definere 'argentinadansk' som en særlig dansk varietet.

Nicolai Phraao, Mia Ridder Malmstedt og Selina Veng runder artikeldelen af med *Hvor svært er det lige? En undersøgelse af genkendelsen af ord med reducerede segmenter*. Artiklen afrapporterer et perceptionsstudie af ord med reduceret udtale. Undersøgelsen viser at udtalereduktion i form af segmentel reduktion hæmmer forståelsen både når der ses på svartider og svarkorrekthed. Undersøgelsen viser også at enkeltords hyppighed spiller en vigtig rolle for hvor korrekt og hurtigt forsøgspersoner genkender dem.

Dobbeltnummeret afsluttes med anmeldelser af to vigtige, nyere danske sprogvidenskabelige værker: Asgerd Gudiksen anmelder første bind af *Danske sproghistorie*, *Danske tager form* og Kirsten Marie Øveraas anmelder *Den Danske Begrebsordbog*.

God læselyst!

